

HISTORIA BILETÓW
KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ
PKM GLIWICE
w latach
1991 – 1996.

OPRACOWAŁ
WIESŁAW STALMASZCZYK

JASTRZĘBIE - ZDRÓJ
LISTOPAD 2011r.

WPROWADZENIE

Krótki epizod w historii biletów komunikacji miejskiej aglomeracji katowickiej zaznaczyły również Gliwice. W okresie tych 5 lat swojej niezależnej działalności Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej w Gliwicach wprowadziło do sprzedaży kilka rodzajów biletów jednorazowych i kilkadziesiąt rodzajów biletów okresowych. Wzbogaciło to niewątpliwie historię biletów komunikacji miejskiej w aglomeracji katowickiej. W pamięci mieszkańców regionu katowickiego kojarzyć się będą z okresem chaosu biletowego jaki powstał w wyniku przemian ustrojowych w Polsce na początku lat 90 tych. Bilety Gliwickiego PKM są mało znane poza regionem śląskim. Warto więc przybliżyć kolekcjonerom krótką historię tych biletów. W opracowaniu tym starałem się przedstawić w porządku chronologicznym rodzaje i dostępne mi odmiany biletów jednorazowych. Z biletów miesięcznych zamieszczam tylko przykładowe wzory będące w sprzedaży. Dla ułatwienia w kompletowaniu zbiorów załączam obowiązujące w tym czasie cenniki biletów. Zdaję sobie z tego sprawę, że opracowanie to nie obejmuje wszystkich rodzajów i odmian biletów. Mam jednak nadzieję, że z czasem uda się dopracować bardziej szczegółowej publikacji.

Zamieszczone w opracowaniu zdjęcia biletów pochodzą w przeważającej większości z kolekcji kolegi Roberta Kusiorowskiego z Mikołowa. W uzupełnieniu zdjęć pomógł mi również Pan Roman Mazurkiewicz z Koszalina. Za co bardzo dziękuję bo bez ich pomocy nie byłbym w stanie przygotować tego opracowania.

W opracowaniu tym wykorzystałem informację z publikacji:

1. Historia Śląskich Autobusów. Geneza i rozwój KZK GOP. Opracowanie KZK GOP.
2. „Zarys historii biletów komunikacji miejskiej w Górnośląskim Okręgu Przemysłowym” wydano staraniem Sekcji Historycznej Klubu Miłośników Transportu Miejskiego w Chorzowie Batorym.
3. Uchwały Rady Miasta Gliwic z lat 1993 – 1996 w sprawie ustalenia cen za przewozy osób i bagażu środkami komunikacji miejskiej.

W wyniku likwidacji i jednocześnie przekształcenia w 1991 roku Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Komunikacji w Katowicach na 17 niezależnych Przedsiębiorstw Komunikacji Miejskiej, w Gliwicach na bazie Zakładu Komunikacyjnego nr 4 zostaje utworzone od 1 października 1991r. Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej. Podział WPK spowodował również odstąpienie od wspólnego biletu. Poszczególne Przedsiębiorstwa wprowadzały do sprzedaży na obsługiwanych przez siebie liniach własne bilety. PKM Gliwice jeszcze pod koniec 1991 roku wprowadza swoje bilety. Były to bilety drukowane przez firmę kwadrat z ceną 3000 zł według cennika obowiązującego jeszcze z okresu WPK Katowice. Do 1 marca 1993 roku każdy PKM wprowadzał swoje bilety, które były wzajemnie honorowane. Nie stworzono jednak spójnego systemu dystrybucji biletów. Teoretycznie przedsiębiorstwa mogły rozprowadzać swoje bilety na terenie gmin, z których pochodziły. Ustaleń tych jednak nie przestrzegano. Co prawda po 1 marca 1993 roku wprowadzono centralną koordynację, jednak od ustaleń nadal często odstępowano.

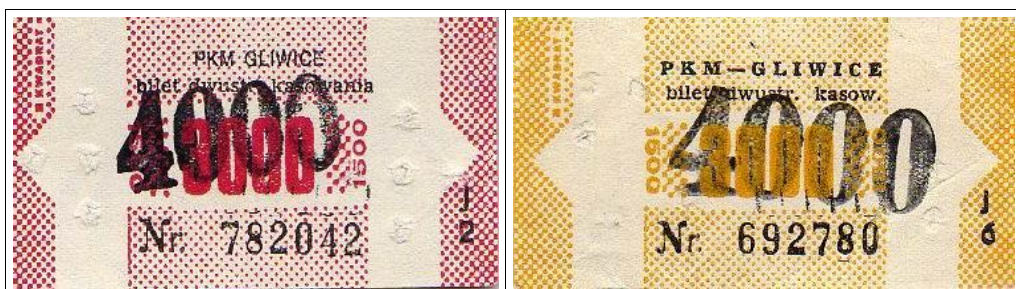
Bilety wprowadzone do sprzedaży pod koniec 1991 roku.

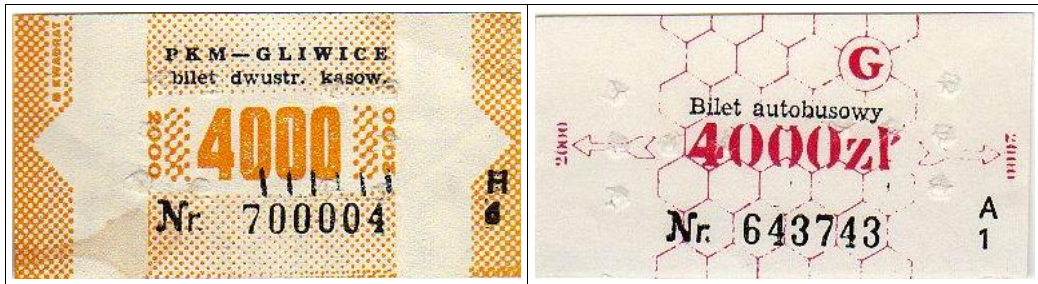
Bilety czerwone, znane serie: **F**...4...10..25..29...32...39...43...49... ; **J** . 6... ; **K**...4...6...8... ;
 Bilety zielone, znane serie: **H** 1..... ; **J** 3...6.... ; **K** ..6.. ; **L** ..5... ;

Wraz z podwyżką cen biletów, którą wprowadził KZK GOP w lipcu 1993 roku podwyższono również ceny biletów w Gliwicach. Początkowo były to przedruki starych biletów z nową ceną. Później wprowadzono bilety z nową ceną tego samego wzoru.

Bilety obowiązujące od lipca 1993 roku.

Po wstąpieniu PKM Gliwice do unii biletowej zmienił się też wzór biletów. Są to bilety z charakterystycznym pionowym pasem plastra miodu przechodzącego przez środek biletu. Początkowy okres charakteryzował się dość dużą różnorodnością we wzornictwie wprowadzanych do sprzedaży biletów

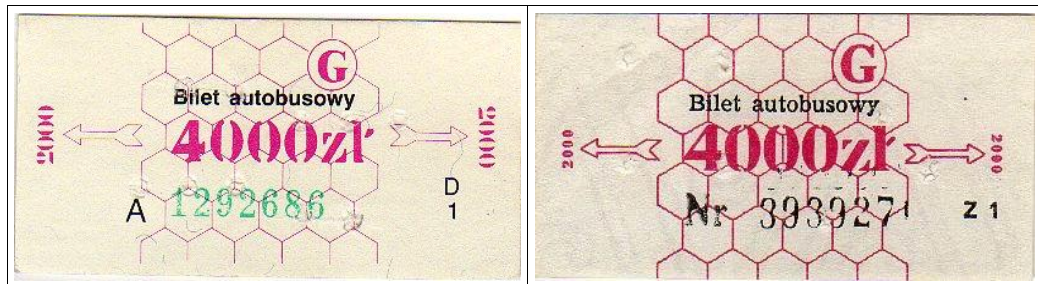

Bilety starego wzoru, znane serie: F 3.....25.....31.....35... : H 6.. ;

Bilety z nowego wzoru,

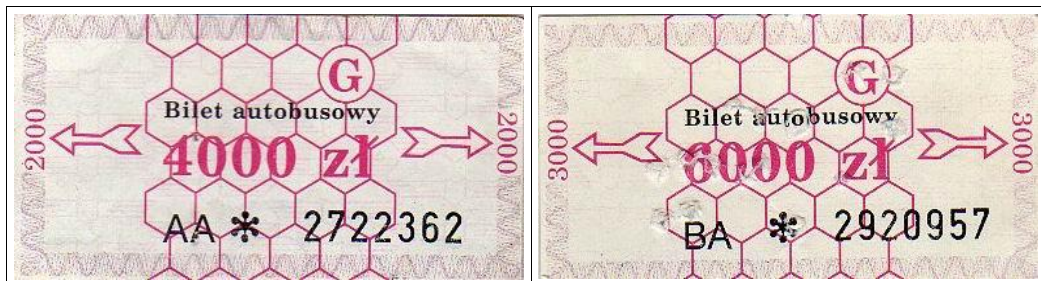
znane serie: A 1, 2, 3, 4, 6, 12, 13, 17, 18, 21, 26, 28, 29, 33, 36, 37, 43, ;

B 1, 2,6, 7, ..9.....; C 1, 2, 3,10; D 1, 2, ; E 1, 2, 3, 4,....;

Znane serie: widoczne na zdjęciu.

Na początku 1994 roku ujednolicono wzór i numerację biletów.

Znane serie: widoczne na zdjęciu.

Wśród biletów z tego okresu spotkać można szereg ich odmian, które nieznacznie różnią się między sobą, jak to widać powyżej. Jest to tylko drobny przykład. Być może znajdują się jeszcze inne odmiany różniące się innymi drobnymi szczegółami.

W sprzedaży były bilety dwustronnego kasowania w cenie 4000 zł przy przejazdach liniami normalnymi i w cenie 6000 zł przy przejazdach linią pośpieszną „C” na trasie Katowice – Gliwice. Bilet normalny należało kasować z dwu stron a ulgowy z jednej strony.

Do „unii biletowej”, którą powołano w lipcu 1993 roku należały: PKM Bytom, PKM Tychy, PKM Gliwice i MZKP Świerklaniec. W Świerkłańcu powstał Międzygminny Związek Komunikacji Pasażerskiej, którego siedzibę przeniesiono w styczniu 1995 roku do Tarnowskich Gór. Strony tej umowy emitowały własne bilety opatrzone identyfikatorem literowym, praktycznie jednego wzoru. Bilety były wzajemnie honorowane. Przyjęto jednolitą taryfę. Bilety okresowe stron umowy unii biletowej miały bardzo różne wzory. W Bytomiu i Gliwicach można było spotkać nawet bilety miesięczne w formie karty plastikowej.

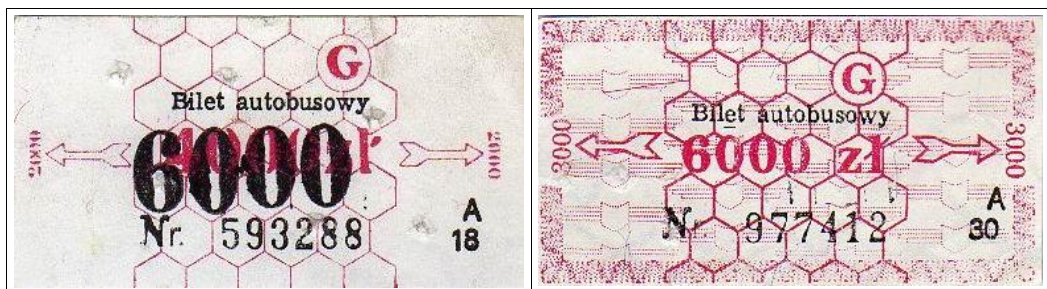
Jednakże już w marcu 1994 roku z unii wycofały się MZKP Świerklaniec i PKM Tychy. Unia biletowa przestała istnieć 31 października 1994 roku.

W ramach porozumienia świerklanieckiego z 16 lutego 1994 roku podpisany został aneks w dniu 15 lutego 1995 roku, protokół nr 2, wchodzącym w życie 1 maja 1995r. określono rodzaje biletów stosowanych na liniach MZKP i KZK GOP. Od tego dnia na liniach wewnętrznych ważne były tylko bilety KZK GOP, natomiast na liniach wspólnych z PKM Gliwice – prócz biletów KZK także bilety PKM-u.

Następna podwyżka cen biletów nastąpiła w kwietniu 1994 roku. Bilety podwyższyły wszystkie przedsiębiorstwa należące do unii biletowej oraz KZK GOP w Katowicach. Cena podstawowego biletu na liniach normalnych wzrosła do 6000 zł. Na linie pośpieszne i ekspresowe należało kasować bilet za 9000 zł. Przejazdy ulgowe 50% ceny podstawowej. W pierwszym okresie po zmianie cen występują liczne przebitki starych biletów z nową ceną. Bilety tak jak dotychczas były dwustronnego kasowania.

Bilety obowiązujące od 01.04.1994r.

Za przejazdy jednorazowe na liniach normalnych i przyspieszonych.

Znane serie, (nie dotyczy przedruków): A 24, .. 30, ... 33, ..39, ..44, ...48, ...;
D 1, 5, 6, ;

Za przejazdy jednorazowe na liniach pośpiesznych i ekspresowych.

Znane serie: A8,;

Od stycznia 1995 roku w związku z denominacją polskiej złotówki bilety ukazały się z podwójną ceną podaną w starych i nowych złotych.

Znane serie: **A**1, 2, 3, 4, 5,27, ...30,40,43, 44, ... 50, ..;
B8,.... ; **D**8,10, ...;

Bilet obowiązujący od 14.04.1995 r.

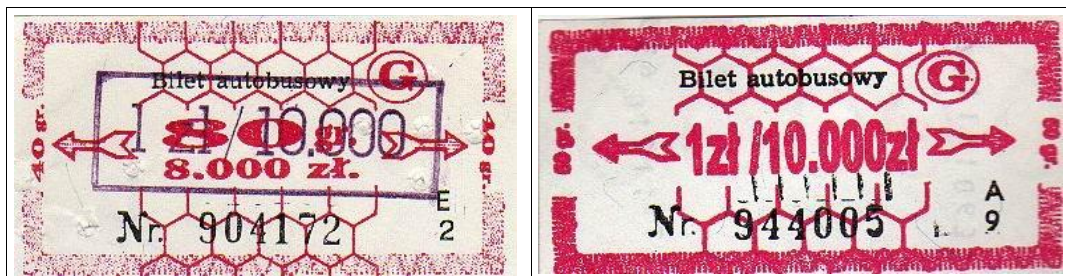
Za przejazdy jednorazowe na liniach normalnych i przyspieszonych.

Znane serie: **A**1, ..5, ..9, ..11, 12, ..15, 16, ..18, 19, ..22, ..25, ..30, ..32, 36, ..38, 41, 47, 50;
B1, ..5, ..7, ... ; **C** ...6, 7, ... 10, ... ; **D**1, ; **E**1, 2, ... 9, ...;

Bilety obowiązujące od 01.03.1996 roku.

Za przejazdy jednorazowe na liniach normalnych i przyspieszonych.

Znane serie, (nie dotyczy przedruków): **A**1, ..6, ..9, ..13, ..18, ..20, ..24, ..27, ..29, ..32, ..34, ..37, ..41, 42, ..44, 48, 49, ... ;
B ..7, ...9, ... ; **C** ...2, 3, 4, 5, ... ; **D**1, 2, 3, ...7, ...10; **E** ...3,7,;

PKM Gliwice prowadzi sprzedaż swoich biletów do końca 1996 roku. Od stycznia 1997 roku Gliwice przystępują do ZKK GOP w Katowicach i tak kończy się kilkuletnia historia biletów Gliwickiego PKMu.

BILETY MIESIĘCZNE

Na uwagę zasługuje dość duża różnorodność biletów miesięcznych. W początkowym okresie wykorzystywano stare druki legitymacji i znaczków z czasów WPK Katowice przybijając pieczętkę z napisem „PKM Gliwice”. W 1992 roku wprowadzono do sprzedaży bilety z nazwą Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej w Gliwicach. Były to bilety pionowe drukowane przez firmę Kwadrat. Podobny wzór biletów w tym czasie miało wiele innych przedsiębiorstw między innymi Międzygminny Związek Komunikacyjny z siedzibą w Jastrzębiu Zdroju. Po przystąpieniu Gliwic do „unii biletowej” w lipcu 1993 roku wprowadza się do sprzedaży bilety z charakterystycznym rysunkiem plastra miodu. W połowie 1994 roku wprowadza się do sprzedaży nowy wzór biletu już z napisem „UNIA BILETOWA”. Na nowych biletach nie drukowano obowiązującej ceny lecz głównym wyznacznikiem jego obowiązywania był symbol biletu. Przez cały okres trwania unii biletowej w sprzedaży były również wcześniejsze emisje. Unia biletowa istniała do 31 października 1994 roku jednakże w sprzedaży bilety unii były jeszcze w 1995 roku. W 1995 roku wprowadza się do sprzedaży nowy wzór biletu na, którym widzimy już tylko nazwę emitenta „PKM GLIWICE”. Wzór ten pozostał w sprzedaży do końca istnienia niezależności Gliwic tj. do 31.12.1996r. Od 1 stycznia 1997 roku w Gliwicach zaczęły obowiązywać bilety KZK GOP.

Bilety obowiązujące w latach 1991 – 1993.

Bilety wprowadzone do sprzedaży w 1992 roku.

Bilety wprowadzane do sprzedaży sukcesywnie od lipca 1993r.

Bilety obowiązujące od 01.04.1994r.

Bilety imienne docelowe ważne na obszarze dwóch i więcej miast (gmin).

Normalny.

Ulgowy.

Nowy wzór biletu wprowadzony do sprzedaży w połowie 1994r.

Bilety imienne docelowe ważne na obszarze jednego miasta (gminy).

Normalny.

Ulgowy.

Bilety imienne docelowe ważne na obszarze dwóch i więcej miast (gmin).

Normalny.

Ulgowy.

Bilety wprowadzone do sprzedaży w 1995r.

Bilety imienne docelowe ważne na obszarze dwóch i więcej miast (gmin).

Normalny.

Ulgowy.

Bilety imienne sieciowe ważne na obszarze jednego miasta (gminy).

Normalny.

Ulgowy.

Bilety imienne sieciowe ważne na obszarze dwóch i więcej miast (gmin).

Normalny.

Ulgowy.

GLIWICE

Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej.
Uchwała nr LV/540/93 Rady Miasta Gliwice z dnia 08.07.1993r.

Cennik biletów obowiązujący od lipiec 1993r.

Oplata niezależna od długości linii.

Za przejazdy jednorazowe:

linie normalne N – 4000 zł U – 2000 zł
linia pośpieszna „C” Gliwice – Katowice N – 6000 zł U – 3000 zł

Obowiązują bilety z napisem „PKM Gliwice”

Bilety miesięczne:

Sym- bol	Z a k r e s	Linie normalne w granicach jednego miasta		Linie normalne w granicach 2 i więcej miast.		Linie pośpieszne	
		normalny	ulgowy	normalny	ulgowy	normalny	ulgowy
A	Docelowy na wszystkie linie autobusowe PKM Gliwice, bez przesiadek.	100.000 zł	50.000 zł	120.000 zł	60.000 zł	160.000 zł	80.000 zł
AT	Docelowy na wszystkie linie autobusowe PKM Gliwice oraz linie tramwajowe bez przesiadek.	120.000 zł	60.000 zł	140.000 zł	70.000 zł	180.000 zł	90.000 zł
A	Docelowy na wszystkie linie autobusowe PKM Gliwice, z możliwością przesiadki.	140.000 zł	70.000 zł	160.000 zł	80.000 zł	200.000 zł	100.000 zł
AT	Docelowy na wszystkie linie autobusowe PKM Gliwice oraz linie tramwajowe z możliwością przesiadki.	160.000 zł	80.000 zł	180.000 zł	90.000 zł	220.000 zł	110.000 zł
A	Sieciowy na wszystkie linie autobusowe PKM Gliwice	160.000 zł	80.000 zł	200.000 zł	100.000 zł	240.000 zł	120.000 zł
AT	Sieciowy na wszystkie linie autobusowe PKM Gliwice oraz linie tramwajowe.	180.000 zł	90.000 zł	220.000 zł	110.000 zł	260.000 zł	130.000 zł

Bilety miesięczne na linie normalne upoważniają do przejazdu na określonej trasie autobusami linii „C” za dopłatą 2000 zł.

Bilety miesięczne docelowe na linie autobusowe PKM Gliwice zachowują ważność na liniach innych przedsiębiorstw komunikacji na trasach pokrywających się z liniami PKM Gliwice.

Bilety miesięczne innych przedsiębiorstw komunikacji zachowują ważność na liniach PKM Gliwice na trasach pokrywających się z liniami PKM Gliwice.

Bilety miesięczne sieciowe (na wszystkie linie komunikacyjne) zachowują ważność niezależnie od miejsca zakupu biletu.

GLIWICE

Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej.
Uchwała nr LXVI/672/94 Rady Miasta Gliwice z dnia 10.03.1994r.

Cennik biletów obowiązujący od 01.04.1994r.

Opłata niezależna od długości linii.

Za przejazdy jednorazowe:

linie normalne i przyspieszone	N – 6000 zł	U – 3000 zł
linie pośpieszne i ekspresowe	N – 9000 zł	U – 4500 zł

Obowiązują bilety z napisem „PKM Gliwice”.

Bilety miesięczne.

SYMBOL	N A Z W A	C E N A	
		Normalny	Ulgowy
D1/UD1	Docelowy na obszarze jednego miasta (gminy). Imienny.	130.000 zł	65.000 zł
DP2/UDP2	Docelowy na obszarze dwóch i więcej miast (gmin). Imienny.	180.000 zł	90.000 zł
SM/USM	Sieciowy na obszarze jednego miasta (gminy). Imienny.	200.000 zł	100.000 zł
S/US	Sieciowy na obszarze dwóch i więcej miast (gmin). Imienny.	220.000 zł	110.000 zł
SO	Sieciowy na obszarze dwóch i więcej miast (gmin). Na okaziciela.	340.000 zł	-----

Bilety miesięczne na linie normalne upoważniają do przejazdu na określonej trasie autobusami linii „C” za dopłatą 2000 zł.

Bilety miesięczne docelowe na linie autobusowe PKM Gliwice zachowują ważność na liniach innych przedsiębiorstw komunikacji na trasach pokrywających się z liniami PKM Gliwice.

Bilety miesięczne innych przedsiębiorstw komunikacji zachowują ważność na liniach PKM Gliwice na trasach pokrywających się z liniami PKM Gliwice.

Bilety miesięczne sieciowe (na wszystkie linie komunikacyjne) zachowują ważność niezależnie od miejsca zakupu biletu.

GLIWICE

Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej.
Uchwała nr X/142/95 Rady Miasta Gliwice z dnia 30.03.1995r.

Cennik biletów miesięcznych obowiązujący od 01.04.1995r.
Cennik biletów jednorazowych obowiązujący od 14.04.1995r.

Oplata niezależna od długości przejazdu..

Za przejazdy jednorazowe:

linie normalne i przyspieszone N – 80 gr/8000 zł U – 40 gr/4000 zł

W godzinach od 23 do 5 w autobusach obsługujących linie nocne obowiązuje taryfa nocna podwyższona o 50 % biletu normalnego, w godzinach tych ulgi nie mają zastosowania.
Bilety okresowe zachowują ważność.

Bilety miesięczne.

SYMBOL	N A Z W A	C E N A	
		Normalny	Ulgowy
D1/UD1	Docelowy na obszarze jednego miasta (gminy). Imienny.	18 zł 180.000 zł	9 zł 90.000 zł
DP2/UDP2	Docelowy na obszarze dwóch i więcej miast (gmin). Imienny.	24 zł 240.000 zł	12 zł 90.000 zł
SM/USM	Sieciowy na obszarze jednego miasta (gminy). Imienny.	25 zł 250.000 zł	12,50 zł 125.000 zł
SO	Sieciowy na obszarze dwóch i więcej miast (gmin). Na okaziciela.	40 zł 400.000 zł	-----

Bilety miesięczne PKM Gliwice zachowują ważność na liniach autobusowych wewnętrznych PKM Gliwice oraz na liniach autobusowych wspólnie obsługiwanych z KZK GOP.
Bilety miesięczne sieciowe (na wszystkie linie komunikacyjne) zachowują ważność niezależnie od miejsca zakupienia biletu.

Cennik biletów miesięcznych ważnych również na liniach tramwajowych pokrywających się z jazdą docelową autobusem PKM Gliwice.

SYMBOL	N A Z W A	C E N A	
		Normalny	Ulgowy
AT	Docelowy na obszarze jednego miasta (gminy). Imienny.	22 zł 220.000 zł	11 zł 110.000 zł
AT	Docelowy na obszarze dwóch i więcej miast (gmin). Imienny.	30 zł 180.000 zł	15 zł 150.000 zł
AT	Sieciowy na obszarze jednego miasta (gminy). Imienny.	31 zł 310.000 zł	15,50 zł 150.000 zł
AT	Sieciowy na obszarze dwóch i więcej miast (gmin). Imienny.	36 zł 360.000 zł	18 zł 180.000 zł
AT	Sieciowy na obszarze dwóch i więcej miast (gmin). Na okaziciela.	50 zł 500.000 zł	-----

GLIWICE

Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej.
Uchwała nr XXI/280/96 Rady Miasta Gliwice z dnia 22.02.1996r.

Cennik biletów obowiązujący od 01.03.1996r.

Opłata niezależna od długości przejazdu..

Za przejazdy jednorazowe:

linie normalne i przyspieszone N – 1,00 zł U – 50 gr

W godzinach od 23 do 5 w autobusach obsługujących linie nocne obowiązuje taryfa nocna podwyższona o 50 % biletu normalnego, w godzinach tych ulgi nie mają zastosowania.

Bilety okresowe zachowują ważność.

Bilety miesięczne.

SYMBOL	N A Z W A	C E N A	
		Normalny	Ulgowy
D1/UD1	Docelowy na obszarze jednego miasta (gminy). Imienny.	23,00 zł	11,50 zł
DP2/UDP2	Docelowy na obszarze dwóch i więcej miast (gmin). Imienny.	30,00 zł	15,00 zł
SM/USM	Sieciowy na obszarze jednego miasta (gminy). Imienny.	27,00 zł	13,50 zł
S/US	Sieciowy na obszarze dwóch i więcej miast (gmin). Imienny.	36,00 zł	18,00 zł
SO	Sieciowy na obszarze dwóch i więcej miast (gmin). Na okaziciela.	46,00 zł	-----

Bilety miesięczne PKM Gliwice zachowują ważność na liniach autobusowych wewnętrznych PKM Gliwice oraz na liniach autobusowych wspólnie obsługiwanych z KZK GOP.

Bilety miesięczne sieciowe (na wszystkie linie komunikacyjne) zachowują ważność niezależnie od miejsca zakupu biletu.

Cennik biletów miesięcznych ważnych również na liniach tramwajowych pokrywających się z jazdą docelową autobusem PKM Gliwice.

SYMBOL	N A Z W A	C E N A	
		Normalny	Ulgowy
AT	Docelowy na obszarze jednego miasta (gminy). Imienny.	28,00 zł	14,00 zł
AT	Docelowy na obszarze dwóch i więcej miast (gmin). Imienny.	37,00 zł	18,50 zł
AT	Sieciowy na obszarze jednego miasta (gminy). Imienny.	34,00 zł	17,00 zł
AT	Sieciowy na obszarze dwóch i więcej miast (gmin). Imienny.	43,00 zł	21,50 zł
AT	Sieciowy na obszarze dwóch i więcej miast (gmin). Na okaziciela.	60,00 zł	-----